

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101-11-04/2012
P/12/124

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/124 Dostępność i finansowanie opieki stomatologicznej ze środków publicznych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontroler	Małgorzata Hasman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84402 z dnia 6 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str.1-2)
Jednostka kontrolowana	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Stomatologicznej w Krośnie, ul. Korczyńska 57, kod 38-400 Krosno.
Kierownik jednostki kontrolowanej	lek. stomatolog Anna Dybalska-Guzik, Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Stomatologicznej w Krośnie. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Stomatologicznej (SPZOS), w zakresie realizacji umów o udzielanie świadczeń w rodzaju *leczenie stomatologiczne*, finansowanych - ze środków publicznych, w latach 2010 -2012 (do 30 listopada 2012 r.).

Formułując powyższą ocenę Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła w szczególności spełnianie przez SPZOS warunków ustalonych w umowach zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ), organizację opieki stomatologicznej w sposób dostępny dla wszystkich uprawnionych, pełną realizację zakontraktowanych świadczeń w rodzaju *leczenie stomatologiczne*, zadbanie o estetykę i odpowiednie wyposażenie gabinetów stomatologicznych.

Zamieszczona w niniejszym *Wystąpieniu* w pkt 2.2. uwaga dotyczyła uchybienia o charakterze formalnym, które nie miało znaczenia dla kontrolowanej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zakontraktowanych świadczeń w rodzaju lecznictwo stomatologiczne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia

Opis stanu faktycznego

SPZOS w latach 2010-2012 (do 30 listopada) udzielał świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *leczenie stomatologiczne*, na podstawie zawartych z NFZ dwóch umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej – *leczenie stomatologiczne*: nr 0901003407200800 obowiązującej w okresie od 1 marca 2008 r. do 31 grudnia 2010 r. oraz nr 0901003407201101 obowiązującej od 1 stycznia 2011 r. do 31

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

grudnia 2013 r. W strukturze SPZOS funkcjonowały następujące Poradnie: Ortodontyczna, Stomatologii Zachowawczej, Stomatologii Ogólnej, Chirurgii Stomatologicznej i Poradnia dla Osób Niepełnosprawnych w Znieczuleniu Ogólnym - zlokalizowane w budynku przychodni specjalistycznych Podkarpackiego Szpitala Wojewódzkiego w Krośnie - oraz Poradnia dla Dzieci (w Zespole Szkół w Korczynie).

Na 2010 r. (wg stanu na koniec grudnia) zakontraktowano świadczenia w liczbie produktów 894.790, w tym m.in.: 108.000 na świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia, 59.135 - na świadczenia ogólnostomatologiczne udzielane w znieczuleniu ogólnym, 135.000 - na świadczenia ortodontyczne. W 2010 r. udzielono świadczeń ogółem w liczbie 873 647 produktów, co stanowiło 97,6 % zakontraktowanych świadczeń ogółem. Świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia zostały zrealizowane w liczbie produktów 106.795 (w 99 %), a świadczenia ortodontyczne zrealizowano w liczbie - 134.511 produktów (w 99,6 %).

(dowód: akta kontroli str.55-56)

Na 2011 r. zakontraktowano ostatecznie (Aneks nr 6/2011 do umowy nr 0901003407201101 zawarty 2 lutego 2012 r.) liczbę 1.034.020 produktów, a zrealizowano – 1.033.826 (99,9 %). Poszczególne zakresy świadczeń zostały wykonane w 100 %.

(dowód: akta kontroli str.35-37, str.57-58, str.99-101)

Liczba zakontraktowanych produktów na 2012 r. była wyższa o 21.980 od liczby tych produktów zakontraktowanych na 2011 r. i wynosiła 1.056.000. Na koniec października 2012 r. udzielono świadczeń ogółem, w liczbie - 862.674 produktów, co stanowiło 82 % produktów zakontraktowanych.

(dowód: akta kontroli str.35-37)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Warunki realizacji umów zawartych z NFZ

2.1. Ogólne warunki świadczenia usług przez SPZOS oraz zaopatrzenie w sprzęt służący do wykonywania świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju leczenie stomatologiczne

Opis stanu
faktycznego

Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny miejsc udzielania przez SPZOS świadczeń opieki zdrowotnej wykazały, że przestrzegane były przez świadczeniodawcę przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 81, poz. 484). Ustalono, że umieszczono na zewnątrz budynku Szpitala przy ul. Korczyńskiej 57 w Krośnie oraz budynku Zespołu Szkół w Korczynie, w widocznym miejscu, tablicę ze znakiem graficznym NFZ. Na drzwiach każdej poradni znajdowała się tabliczka ze znakiem NFZ, nazwą SPZOS, nazwiskiem i specjalizacją przyjmujących lekarzy oraz godzinami przyjęć. W korytarzu (poczekalni) w dwóch widocznych miejscach znajdowała się tablica informacyjna zawierająca m.in.: tekst Karty Praw Pacjenta, nr telefonu bezpłatnej infolinii Biura

Rzecznika Praw Pacjenta, wykaz gwarantowanych świadczeń lekarza dentysty i materiałów stomatologicznych, tryb rejestracji na wizytę do stomatologa, miejsce rejestracji, informację, że pacjentom z bólem świadczenia są udzielane w dniu zgłoszenia, numery alarmowe ratownictwa medycznego, numer telefonu do Pogotowia Stomatologicznego, tryb składania skarg i wniosków. Tablica z ww. informacjami znajdowała się również przy wejściu do Poradni dla Dzieci w Korczynie.

(dowód: akta kontroli str.69-77)

Pomieszczenia i urządzenia SPZOS służące do wykonywania świadczeń opieki zdrowotnej, spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213, poz.1568 ze zm.), obowiązującego w 2010 r. oraz w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 31, poz.158). Potwierdzone to zostało decyzją Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 10 listopada 2011 r. oraz przeprowadzonymi przez PPWIS kontrolami SPZOS w 2010 r. i w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str.78-91)

Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny pomieszczeń poszczególnych poradni wykazały, że gabinety stomatologiczne są wyposażone w sprzęt medyczny, wyszczególniony w ofercie SPZOS oraz załączniku nr 2 *Harmonogram-zasoby* do poszczególnych umów, zawartych z NFZ. Posiadany sprzęt medyczny spełniał wymogi przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego (Dz. U. Nr 40, poz.1144 ze zm.)

(dowód: akta kontroli str.69-77)

W okresie objętym kontrolą SPZOS dokonywał corocznie obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej podmiotów udzielających świadczeń opieki zdrowotnej.

(dowód: akta kontroli str.92-97)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Harmonogram pracy poradni

Opis stanu
faktycznego

Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju leczenie stomatologiczne realizowane były w latach 2010-2012 (do 30 listopada 2012 r.) przez 8 lekarzy stomatologów, w tym 5 specjalistów w zakresie: 1 ortodoncji (zatrudnionego na $\frac{3}{4}$ etatu), 2 chirurgii stomatologicznej (pełny etat każdy), 2 stomatologii zachowawczej z endodoncją (na pełnym etacie każdy), 3 lekarzy stomatologów (pełny etat każdy, w tym 1 rezydent). Na umowę o dzieło zatrudniony był 1 lekarz anestezjolog, który swoją pracę wykonywał raz w tygodniu w Poradni Chirurgii Stomatologicznej i Poradni dla Niepełnosprawnych w Znieczuleniu Ogólnym.

W SPZOS personel pomocniczy składał się z 6 osób, w tym 3 na stanowisku asystentki stomatologicznej (łącznie 2 i $\frac{1}{2}$ etatu), 3 na stanowisku pielęgniarki (3 etaty).

Stan zatrudnienia personelu medycznego był zgodny z ofertą i załącznikiem nr 2 do zawartych umów z NFZ.

(dowód: str.17-26, str.47, str.98)

W poszczególnych Poradniach prowadzona była odrębnie dzienna *Ewidencja przyjętych pacjentów*, zawierająca m.in. dane: l.p., data zgłoszenia pacjenta, imię i nazwisko PESEL, adres, wykonane świadczenie (kod, punkty) - dodatkowo w zakresie protetyki i ortodoncji *Oddane aparaty, kod, punkty*. W ewidencji tej nie odnotowywano godziny zgłoszenia się pacjenta.

Księga przyjęć była prowadzona również w systemie elektronicznym i zawierała dane wymagane przepisem § 44 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. Nr 252,poz. 1697 ze zm.), za wyjątkiem godziny zgłoszenia się pacjenta, której nie odnotowano.

Analiza zapisów w ewidencji elektronicznej z okresu 2010-2012 (do 31 października) - wybranych losowo tygodniowych okresów i wytypowanych 5 spośród 6 poradni - wykazała: w okresie od 19 do 23 kwietnia 2010 r. w Poradni Chirurgii Stomatologicznej przyjęto dziennie od 12 do 23 pacjentów, a w Poradni Ortodontycznej od 6 do 15, w okresie od 10 do 14 października 2011 r. w Poradni Stomatologicznej dla Dzieci - przyjęto dziennie od 2 (tylko w jednym dniu) do 13 pacjentów, a w Poradni Stomatologicznej (kod resortowy 007) od 9 do 19. W okresie od 23 do 27 stycznia 2012 r. w Poradni Ortodontycznej przyjęto od 4 do 15 pacjentów dziennie, w Poradni Stomatologicznej (kod 001) od 2 do 13 pacjentów dziennie.

(dowód: akta kontroli str. 102-113)

W 2010 r. udzielono dzieciom i młodzieży w wieku do 18 lat łącznie 5.339 porad stomatologicznych (spośród udzielonych ogółem 12.024), w tym: 319 stomatologicznych, 269 - stomatologii zachowawczej, 2.079 - ortodontycznych, 422 - chirurgii stomatologicznej oraz 2.250 porad stomatologicznych udzielonych w Poradni dla Dzieci w Korczynie.

Ilość udzielonych porad w 2011 r. była wyższa od zrealizowanych w 2010 r. i wynosiła ogółem 13.396, w tym dzieciom i młodzieży w wieku do 18 lat – 6.126, z tego 2.938 udzielonych w poradni w Korczynie, 2.122 porad ortodontycznych, 421 chirurgii stomatologicznej, 233 stomatologii zachowawczej, 412 stomatologicznych.

Świadczenia opieki zdrowotnej - leczenie stomatologiczne - były udzielane przez SPZOS w dniach tygodnia: od poniedziałku do piątku, w godzinach ustalonych w załączniku nr 2 do poszczególnych umów zawartych z NFZ.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że SPZOS zapewnił ciągłość udzielania świadczeń w latach 2010-2012 (do 30 listopada).

(dowód: akta kontroli str. 4-54, str.61-68)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Niewpisanie w badanym okresie, do ewidencji przyjęć pacjentów godzin zgłoszenia się pacjenta, było niezgodne z przepisem § 44 cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r.

Dyrektor SPZOS wyjaśniła, że brak wpisu zgłoszenia się pacjenta w prowadzonej ewidencji, wynikał z niedostatecznie wnikliwej interpretacji ww. rozporządzenia

(dowód: akta kontroli str.113)

2.3. Prowadzenie list oczekujących na świadczenie zdrowotne

Opis stanu faktycznego

Informacja o możliwości oraz trybie zapisania na wizytę - znajdowała się na dwóch tablicach informacyjnych, znajdujących się na korytarzu (poczekalni) Poradni SPZOS przy ul. Korczyńskiej - oraz tablicy w Zespole Szkół w Korczynie – przy wejściu do Poradni Stomatologicznej dla Dzieci. Pacjenci mogli zapisać się na listę każdego dnia pracy SPZOS osobiście, telefonicznie lub przez osoby trzecie.

Listy oczekujących pacjentów prowadzone były przez personel pomocniczy w Poradniach: Stomatologicznej (dotyczyły tylko wykonania protez), Ortodontycznej oraz w Poradni dla Osób Niepełnosprawnych w Znieczuleniu Ogólnym. We wszystkich wymienionych Poradniach świadczeniobiorca był powiadamiany o terminie wizyty w dniu wpisania na listę, a w przypadku zmiany tego terminu telefonicznie. Lista oczekujących w Poradni Ortodontycznej i w Poradni Stomatologicznej, dotyczyła wizyty pierwszorazowej i wykonania odpowiednio: aparatów ortodontycznych oraz protez. W Poradni dla Osób Niepełnosprawnych w Znieczuleniu Ogólnym w dniu zgłoszenia, pacjent był kwalifikowany do zabiegu i umawiany na termin zabiegu. Czas oczekiwania w poradni dla osób niepełnosprawnych, wynikał z konieczności wykonania badań laboratoryjnych i szczepień przeciw WZW, potrzebnych do wykonania zabiegu. Dyrektor SPZOS wyjaśniła, iż zabiegi w znieczuleniu ogólnym trwają czasem nawet kilka godzin i w jednym dniu przeprowadza się jeden, najwyżej dwa zabiegi.

Listy oczekujących na świadczenie medyczne były prowadzone zgodnie z przepisem art. 20 ust.2 pkt 3-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz.1027 ze zm.)

Analiza danych statystycznych przekazywanych do NFZ za miesiące od sierpnia do października 2012 r. wykazała m.in., że na świadczenia w Poradni Ortodontycznej wg stanu na 31 sierpnia 2012 r. oczekiwało 106 pacjentów, średni czas oczekiwania wynosił 120 dni. Na koniec września oczekiwało – 126 osób ich średni czas oczekiwania wynosił 172 dni, a w październiku oczekiwało 102 osoby przez średni czas - 123 dni. Na świadczenia w Poradni dla Osób Niepełnosprawnych w Znieczuleniu Ogólnym, w wymienionych wyżej trzech miesiącach oczekiwało 12, 9 i 5 osób, a średni czas oczekiwania wynosił odpowiednio 77, 58 i 48 dni.

W badanym okresie nie było oczekujących pacjentów, zdiagnozowanych jako *przypadek pilny* (dotyczyło to również pacjentów dwóch poradni ogólnostomatologicznych).

Kontrola wykazała, że SPZOS przekazywał do NFZ raporty o liczbie i średnim czasie oczekiwania pacjentów na świadczenie zdrowotne, zgodnie ze stanem faktycznym i prawidłowo wyliczonym średnim czasie oczekiwania, wg załącznika nr 7 - do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 czerwca 2008 r. w sprawie zakresu niezbędnych informacji gromadzonych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych (Dz. U. Nr 123, poz.801 ze zm.).

(dowód: akta kontroli str.114-118)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Współpraca lekarza stomatologa z lekarzem i pielęgniarką podstawowej opieki zdrowotnej ucznia, higienistką szkolną, rodzicami i dyrektorem szkoły, w zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami

Pani Agnieszka Drozdowska – lekarz stomatolog pracujący w Poradni dla Dzieci w Korczynie wyjaśniła, że uczniowie Zespołu Szkół w Korczynie objęci są opieką stomatologiczną, w tym zabiegami profilaktycznymi, które przeprowadzane są w szkolnym gabinecie stomatologicznym. Profilaktyka obejmuje zabiegi lakierowania, lakowania oraz profilaktyczne świadczenia realizowane w grupach wiekowych. Każdy zabieg poprzedzony jest badaniem stomatologicznym i kwalifikacją do danej procedury profilaktycznej. Dzieci objęte są również programem profilaktyki przeciwpróchnicowej i profilaktyką wczesnego wykrywania wad zgryzu, zawartą w świadczeniach poszczególnych grup wiekowych, a w przypadku stwierdzenia wad kierowane są pod opiekę specjalisty z zakresu ortodoncji. W oddziałach przedszkolnych i wczesnoszkolnych organizowane były wizyty adaptacyjne z pogadanką na temat zdrowego odżywiania i metody szczotkowania zębów oraz higieny jamy ustnej. Takie instruktaże przeprowadzane były także dla rodziców zgłaszających się z młodszymi dziećmi. Rodzice zaznajamiani byli z możliwością korzystania z programów profilaktycznych i zakresem usług świadczonych w gabinecie szkolnym oraz wyrażali pisemną zgodę na rodzaj wykonania świadczeń u dzieci. Z dyrektorem szkoły uzgadniane były programy profilaktyczne, co wiązało się z wyrażeniem zgody przez niego, na wdrożenie i realizację profilaktyki i leczenia w ramach prowadzonych zajęć lekcyjnych. Gabinet ściśle współpracował z higienistką szkolną w zakresie uzgadniania terminów przeprowadzanych zabiegów profilaktycznych i kwalifikacji dzieci do grupowej profilaktyki fluorkowej obejmującej klasy od I-IV. Konsultowane były także dzieci, które uległy urazowi na terenie szkoły (urazy zębów, tkanek miękkich twarzy). W razie wątpliwości przy współpracy z wychowawcą dziecka informowano rodzica o konieczności zgłoszenia się z dzieckiem do lekarza rodzinnego. Ze wskazań ogólnomedycznych lekarz stomatolog konsultował dzieci, szczególnie z grup dyspanseryjnych skierowane do gabinetu przez lekarza rodzinnego. Dzieci z oddziałów przedszkolnych doprowadzane były za zgodą rodzica i wychowawcy do gabinetu stomatologicznego, przez asystentkę stomatologiczną.

(dowód: akta kontroli str. 119-120)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli², wnosi o:

1. Wpisywanie do *Księgi przyjęć* godziny zgłoszenia się pacjenta na wizytę, zgodnie z przepisem § 44 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. - w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. Nr 252, poz. 1697 ze zm.)

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

....., dnia
miejscowość data

Kontroler
Małgorzata Hasman
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Stanisław Sikora

.....
podpis

.....
podpis

² Dz.U. z 2012 r., poz.82